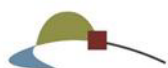

Activiteitenplan
Flora en fauna
Burg. Hermsenstraat
Millingen aan den Rijn

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief >

Opdrachtgever:

Wooncorporatie Elk

████████████████████
Veldegge 6

7468 DJ Enter

Opdrachtnemer:

Eelerwoude

[Onze vestigingen](#)

088-1471100

info@eelerwoude.nl

www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 206696

Datum: 22-9-2025

Projectleider: █

Opgesteld: █

Gecontroleerd: █

Status: Concept

Versie: 1

© 2025 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Algemene informatie	5
1.1	Inleiding project.....	5
1.2	NAW-gegevens	5
1.3	Periode vergunning	5
2	Huidige situatie	7
2.1	Huidige situatie.....	7
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	9
3	Ecologisch inventarisatie: achtergrond.....	10
3.1	Methode inventarisatie	10
3.2	Actualiteit inventarisatiegegevens	10
4	Ecologisch inventarisatie: resultaten	11
4.1	Vleermuizen.....	11
4.2	Vogels	12
5	Werkzaamheden en planning	13
5.1	Werkzaamheden en werkwijze	13
5.2	Eindbeeld	13
5.3	Planning werkzaamheden	13
6	Effecten	14
6.1	Effect werkzaamheden: kwaliteit	14
6.2	Effect werkzaamheden: kwantiteit.....	15
6.3	Monitoring.....	15
7	Verbodsbepalingen	16
7.1	Vogelrichtlijn.....	16
7.2	Habitatrichtlijn.....	16
8	Doel en belang	18
8.1	Doel en belang.....	18
9	Alternatieven	19
9.1	Alternatieve locatie	19
9.2	Alternatieve inrichting	19
9.3	Alternatieve werkwijze	19
9.4	Alternatieve planning	19
10	Staat van instandhouding	20
10.1	Vleermuizen.....	20

10.1.1	Staat van instandhouding	20
10.1.2	Afbreuk staat van instandhouding	20
10.2	Vogels	21
10.2.1	Staat van instandhouding	21
10.2.2	Afbreuk staat van instandhouding	21
10.3	Zorgvuldig handelen	21
11	Maatregelen	22
11.1	Maatregel	22
11.1.1	Werken buiten de kwetsbare broedperiode	22
11.1.2	Tijdelijke kasten	22
11.1.3	Natuurvrij maken	22
11.1.4	Permanente kasten	22
11.2	Locatie maatregel	23
11.3	Doel maatregel	23
11.4	Effectiviteit maatregel	23
11.5	Afhankelijkheid derden	23
11.6	Monitoring	24
	Literatuur	25

1 Algemene informatie

1.1 Inleiding project

De initiatiefnemer is voornemens het woningbezit aan de Burgemeester Hermsenstraat 117 t/m 144 te Millingen aan de Rijn energetisch te verbeteren. De werkzaamheden betreffen na-isolatie van de spouwen en dakisolatie van binnenuit.

In verband met de aanwezige gebouwkenmerken en ervaring met eerdere onderzoeken aan de Burgemeester Hermsenstraat werden gebouw bewonende soorten huismus, gierzwaluw en vleermuizen verwacht. Aanvullend onderzoek naar huismus werd niet noodzakelijk geacht, omdat daken van binnenuit worden geïsoleerd. Hierbij zullen dakranden beschikbaar blijven. In verband met de overige werkzaamheden is aanvullend onderzoek naar gierzwaluw en vleermuizen uitgevoerd.

Uit het nadere onderzoek is gebleken dat er in de bebouwing verblijfplaatsen van gierzwaluw en van ruige- en gewone dwergvleermuis aanwezig zijn. Hiervoor is een vergunning flora en fauna activiteit noodzakelijk. Derhalve is onderhavig activiteitenplan geschreven.

1.2 NAW-gegevens

Wooncorporatie Elk

t.a.v. XXXXXXXXXX

Veldegge 6

7468 DJ Enter

1.3 Periode vergunning

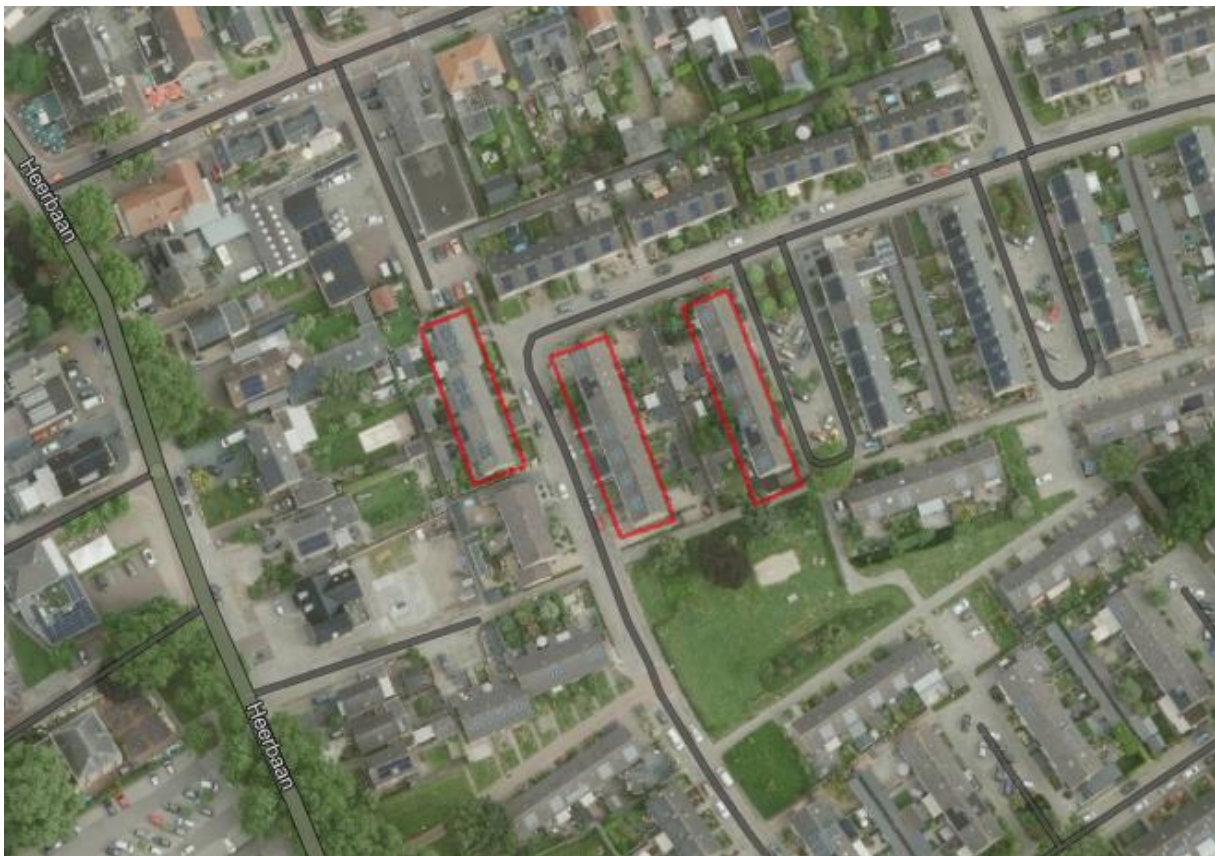
De vergunning wordt aangevraagd voor een periode van 5 jaar vanaf het moment dat de vergunning verleend wordt. Werkzaamheden hebben een kortere doorlooptijd, maar in verband met eventuele uitloop en vertragingen wordt voor een langere periode een vergunning aangevraagd.

2 Huidige situatie

2.1 Huidige situatie

De bebouwing betreft drie woonblokken aan de Burgemeester Hermsenstraat te Millingen aan de Rijn. De wijk ligt redelijk gecentreerd in de bebouwde kom. Het betreft rijtjeswoningen met dubbelsteens bakstenen muren met spouwen en dakpannen daken met boeiboorden. Er zijn diverse tuinen en openbare groenperken met speeltuinen aanwezig. Er is straatverlichting aanwezig als ook verlichting aan bebouwing.

Afbeelding 2. Luchtfoto plangebied.

Afbeelding 3. Impressie plangebied, Google Maps.

Afbeelding 4. Impressie plangebied, situatie op 18 juni 2025.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

Werkzaamheden betreffen het energetisch verbeteren van de woningen middels:

- dak vanaf binnenzijde isoleren, geen werkzaamheden aan de buitenzijde;
- dakdoorvoeren voor de lucht aan- en afvoer van de W-installatie;
- spouw isolatie;
- glas vervanging;
- ramen en deuren vervangen;
- vloerisolatie.

3 Ecologisch inventarisatie: achtergrond

3.1 Methode inventarisatie

De onderzoeken zijn uitgevoerd volgens geldende inventarisatieprotocollen. Zie hiervoor het rapport Aanvullend onderzoek Burgemeester Hermsenstraat te Millingen a/d Rijn uit 2025 (Eelerwoude).

Tabel 1. Type onderzoek, datum, start- en eindtijd, onderzoeker(s) en de weersomstandigheden genoteerd per veldbezoek.

Datum	Type onderzoek	Start –eindtijd	Onderzoeker	Weersomstandigheden
15-08-2024	Baltsonderzoek vleermuizen	22:00 – 00:00 Zon onder: 21:00	█ █	12°C, droog, zwaar bewolkt, windkracht 1 Bft
05-09-2024	Baltsonderzoek vleermuizen	23:30 – 00:30 Zon onder: 20:17	█ █	14°C, droog, half bewolkt, windkracht 1 Bft
21-05-2025	Kraamonderzoek vleermuizen avond	21:30 – 23:30 Zon onder: 21:37	█ 3 personen	12°C, droog, half bewolkt, windkracht 3 Bft
16-06-2025	Gierzwaluw + Kraamonderzoek vleermuizen avond	20:25 – 00:10 Zon onder: 22:02	█ 3 personen	19-21°C, droog, licht bewolkt, windkracht 2 Bft
18-06-2025	Kraamonderzoek vleermuizen ochtend	03:15 – 05:25 Zon op: 05:19	█ 2 personen	14°C, droog, licht bewolkt, windkracht 1 Bft
25-06-2025	Gierzwaluwonderzoek	20:30 – 22:30 Zon onder: 22:04	█ 2 personen	23-26°C, droog, zwaar bewolkt, windkracht 2 Bft
01-07-2025	Satellietverblijfonderzoek meervleermuis	2:20 – 05:30 Zon op: 05:25	█ 2 personen	20°C, droog, licht bewolkt, windkracht 2 Bft
09-07-2025	Gierzwaluwonderzoek	20:25 – 22:25 Zon onder: 22:00	█ 2 personen	21°C, droog, half bewolkt, windkracht 2 Bft

3.2 Actualiteit inventarisatiegegevens

Het onderzoek is in 2024 en 2025 uitgevoerd. Daarmee zijn de gegevens actueel.

4 Ecologisch inventarisatie: resultaten

Onderstaande resultaten zijn tevens weergegeven, en in sommige gevallen uitgebreider, in het “*Aanvullend onderzoek Burgemeester Hermsenstraat te Millingen a/d Rijn*” door Eelerwoude (2025). Voor een uitgebreidere beschrijving wordt naar dit rapport verwezen.

4.1 Vleermuizen

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn in het gebied drie soorten vastgesteld; gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Van laatvlieger zijn overvliegende exemplaren waargenomen, deze vertoonden geen binding met de betreffende bebouwing. De baltsverblijven zijn een indicatie, de individuen lieten baltsgedrag zien nabij de bebouwing. Hieronder wordt per soort ingegaan op welke functies het plangebied heeft voor deze soorten.

Tabel 2. Overzicht van aangetroffen verblijfplaatsen.

Straat + huisnummer	Soort	Type verblijfplaats	Locatie verblijfplaats
134	Gewone dwergvleermuis	1 baltsterritorium	Baltsend noordzijde
143	Gewone dwergvleermuis	1 zomerverblijf	Aantikkend dakrand
131	Ruige dwergvleermuis	1 balts	Balts achtertuin (oostzijde)
129	Ruige dwergvleermuis	1 balts	Balts straatzijde (oostzijde)
119	Ruige dwergvleermuis (oost)	1 balts	Baltslocatie ruige dwergvleermuis aan de straatzijde (oostzijde).
119	Gewone dwergvleermuis (west)	1 balts	Gewone dwergvleermuis baltsend achtertuin (westzijde)
117	Ruige dwergvleermuis	1 balts	Baltslocatie zuidzijde.
117	Gewone dwergvleermuis	1 zomer en balts	Bovenste kantpan zuidzijde.
Totaal	Gewone en ruige dwergvleermuizen	8 kleine verblijfplaatsen	

4.2 Vogels

Tijdens het vogelonderzoek is op één adres binnen het plangebied de gierwaluw aangetroffen.

Tabel 3. Overzicht van de aangetroffen verblijfplaatsen van vogels

Straat + huisnummer	Soort	Type verblijfplaats	Locatie verblijfplaats
140	Gierwaluw	3 nesten	Oostgevel onder dakgoot, waarvan één achter regenpijp

5 Werkzaamheden en planning

5.1 Werkzaamheden en werkwijze

De werkzaamheden zijn gepland voor begin 2026, met in achtneming van de kwetsbare perioden van betreffende soorten, te weten de gierwaluw, de ruige- en de gewone dwergvleermuis. Voor de werkzaamheden wordt gebruik gemaakt van steigers.

5.2 Eindbeeld

Het eindbeeld betreft exact dezelfde woningen maar dan na-geïsoleerd met vervangen kozijnen, deuren en ramen. De bebouwing behoudt de huidige uitstraling. Als toevoeging worden vleermuiskasten en gierwaluwkasten toegepast in de kopgevels of in de boeiboorden.

5.3 Planning werkzaamheden

De werkzaamheden zullen starten na afloop van de winterrustperiode van ruige- en gewone dwergvleermuis en doorgaan in de broedperiode van gierwaluw. Na de winterrust en voor de broedperiode wordt daarom de bebouwing natuurvrij gemaakt. Een ter zake kundige zal het terrein vrijgeven. De werkzaamheden zullen in 2026 zijn afgerond.

6 Effecten

6.1 Effect werkzaamheden: kwaliteit

Gierzwaluw

De gierzwaluw is een trekvogel en alleen in de maanden april, mei, juni, juli met een uitloop in augustus, in Nederland. Ook de gierzwaluw is voor zijn verblijfplaats in Nederland afhankelijk van de mens. Als verblijfplaats kiest de soort holtes en kieren tussen dakpannen en de tengels (panlatten), spouwmuur-isolatiegaten en diverse andere holtes. Deze vogels houden er een bijzondere leefwijze op na; de soort slaapt en paart in de lucht en komt alleen 'aan land' om te broeden.

Met de werkzaamheden verdwijnen er in het broedseizoen van 2026 mogelijk 3 nestplaatsen als gevolg van verstoring. Er worden geen dakwerkzaamheden uitgevoerd. Echter kunnen als het gevolg van na-isolatie, het gebruik van steigers en het ongeschikt maken van de bebouwing voor vleermuizen, tijdens het broedseizoen 3 nestlocaties van gierzwaluw (tijdelijk) onbruikbaar worden. In het verleden zijn in naastgelegen woningen diverse inbouwvoorzieningen gecreëerd voor gierzwaluw vanwege een eerdere woningverbetering en vergunningstraject. Ter aanvulling hierop zijn er 9 tijdelijke gierzwaluwkasten toegevoegd. In het broedseizoen van 2026 zijn er daarom diverse uitwijkmogelijkheden, zowel inbouw- als opbouw in nabijheid van onderhavig projectgebied, beschikbaar. Vanaf broedseizoen 2027 zijn er nog meer permanente nestvoorzieningen in onderhavige plangebied beschikbaar middels het aanbod van ten minste 9 permanente kasten.

Vleermuizen

Gedurende het jaar gebruiken vleermuizen meerdere verschillende verblijfplaatsen. Gewone en ruige dwergvleermuizen maken van verschillende plekken in gebouwen gebruik om te verblijven; zoals in spouwmuren, achter gevelbetimmering, daklijsten en vensterluiken, onder dakpannen, en in spleten en nissen in muren en dergelijke. Gewone en ruige dwergvleermuizen hebben maar een kleine opening nodig, zij kruipen weg in bestaande kieren en spleten. In de winter zoeken ze plekken welke vorstvrij, vochtig en een stabiel, gebufferd microklimaat bieden. In de kraamperiode zoeken de vrouwtjes elkaar juist op in stabiel warme plekken, waar de jongen worden geboren en grootgebracht. Buiten deze twee perioden zijn de vleermuizen minder kritisch, maar zoeken ze vaak locaties die in de middag en avond warm worden en welke op het zuiden tot westen zijn gericht. In de zomerperiode en tijdens de balts- en paarperiode hebben de vleermuizen vaak al voldoende aan de 'kleinere' verblijfplaatsen zoals vleermuiskasten, achter boeiboorden en luiken, zonder een grote buffering. Gedurende het jaar en het seizoen wisselen ze tussen deze plekken; bij uitval van één verblijfplaats hebben vleermuizen dan ook één of meerdere alternatieven. Afwisseling is mede noodzakelijk om risico's te spreiden, zoals als gevolg van predatoren, ziekten en ongedierte.

Met de werkzaamheden raken acht kleine verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen en van ruige dwergvleermuis verstoord en ongeschikt. In de omgeving van de bebouwing zijn woningen aanwezig, waar voor gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen ook mogelijkheden zijn om in te verblijven, bijvoorbeeld in spouwmuren en ruimten achter overhangende dakpannen en bij de nokpan. Op meerdere locaties rond de te renoveren woningen zijn waarnemingen gedaan van (foeragerende) gewone dwergvleermuizen. Dit geeft aan dat er meerdere woningen in de omgeving worden gebruikt als verblijfplaats voor vleermuizen en deze woningen ook geschikt zijn. Daarnaast zijn meerdere soortgelijke woningen (eengezinswoningen) van de woningcoöperatie Elk in de omgeving van het plangebied aanwezig. Bij deze woningen is bekend dat er ruimte in spouwmuren onder de pannen aanwezig is waar vleermuizen gebruik van kunnen maken als (tijdelijk) verblijf. Aanvullend zijn er tijdig, in juli 2025, alternatieven aangeboden binnen 200 meter van de te verduurzamen woningen.

De bebouwing wordt daarna weer geschikt voor gewone en ruige dwergvleermuizen om in te verblijven. Er worden hiertoe ten minste 32 vleermuiskasten ingebouwd, zoveel mogelijk op diverse windrichtingen. Doordat er voldoende geschikte alternatieve verblijfplaatsen in de directe omgeving zijn en in de nieuwe situatie meerdere verblijven worden teruggeplaatst blijft het aanbod en de kwaliteit aan vleermuisverblijven te allen tijde gegarandeerd.

6.2 Effect werkzaamheden: kwantiteit

Bebouwing met potentiële verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied blijven ongewijzigd. Ook komen er nieuwe verblijven terug, waarbij sprake is van overcompensatie. Het aanbod aan voldoende alternatieve verblijven wordt derhalve gewaarborgd. Daarbij wordt gebruik gemaakt van tijdelijke kasten voor gierzwaluw (in broedseizoen 2026) en gewone en ruige dwergvleermuis (vanaf juli 2025) en permanente inbouwvoorzieningen voor vleermuizen. Met de aanwezige verblijven in de omgeving en het toepassen van inbouwkasten in de nieuwe situatie, wordt de gunstige staat van instandhouding van de gewone en ruige dwergvleermuis en gierzwaluw duurzaam gegarandeerd.

6.3 Monitoring

Doordat wordt gewerkt conform bewezen effectieve methoden, is het toepassen van monitoring niet noodzakelijk.

7 Verbodsbepalingen

Met de voorgenomen werkzaamheden is er sprake van flora- en fauna activiteiten waarvoor een vergunning nodig is conform verbodsartikelen in de omgevingswet, onderdeel soorten.

7.1 Vogelrichtlijn

Het opzettelijk doden of vangen van nature in Nederland levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.37 lid 1 onder a Bal)
N.v.t.

Het opzettelijk wegnemen, vernielen of beschadigen van nesten van vogels, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.37 lid 1 onder b Bal)

Dit verbod is van toepassing op gierzwaluwen, doordat bestaande verblijven worden beschadigd en vernield. Daarvoor wordt vergunning aangevraagd.

Het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels bedoeld in het eerste lid (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.37 lid 1 onder c Bal)
N.v.t.

Het opzettelijk storen van vogels als bedoeld in het eerste lid (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.37 lid 1 onder d Bal)
N.v.t.

7.2 Habitatrictlijn

Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrictlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.46 lid 1 onder a Bal)
N.v.t. Vergunning voor het doden en vangen is niet nodig. Er worden voldoende maatregelen genomen om doden en vangen te voorkomen vanuit de zorgplicht. Incidentele slachtoffers vallen niet onder de reikwijdte van de wet. Vergunning voor het doden en vangen van dieren is dan ook niet nodig.

Het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld in het eerste lid (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.46 lid 1 onder b Bal)

N.v.t. Hoewel het opzettelijk verstoren van de aanwezige beschermde diersoorten niet geheel vermijdbaar is, kunnen bij een juiste handelwijze deze wel tot een minimum beperkt worden, gelet op de zorgplicht. Vergunning voor het opzettelijk verstoren van het dier is dan ook niet nodig.

Het opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.46 lid 1 onder c Bal)
N.v.t.

Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.46 lid 1 onder d Bal)

Hoewel het binnen dit project niet de bedoeling is de aanwezige verblijfplaatsen definitief aan te tasten of op te heffen waardoor de ecologische functionaliteit in het geding komt, wordt zekerheidshalve hiervoor wel een vergunning aangevraagd. Het betreft hier echter een tijdelijke verstoring, en geen permanente aantasting.

Het opzettelijk plukken en verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.46 lid 1 onder e Bal)

N.v.t.

8 Doel en belang

8.1 Doel en belang

Het doel van de werkzaamheden is:

- verduurzaming van het woningbezit;
- verbeteren van veiligheid en leefomstandigheden;
- verlagen van de energiekosten.

Om te voldoen aan de gestelde nationale prestatieafspraken op gebied van verduurzaming moet ook Woningcorporatie Elk de komende jaren verder verduurzamen. Vanuit wet- en regelgeving worden de eisen betreffende verduurzaming steeds verder aangescherpt (Aedes, 2023). Het verminderen van energielekken resulteert in minder gebruik van fossiele brandstoffen en daarmee een verminderde druk op het milieu. De weg naar verduurzaming is daarom al geruime tijd ingeslagen. De woningcorporatie zal deze dan ook vasthouden en waar nodig verder aanscherpen. De verduurzaming van de woningen komt eveneens ten gunste van de gezondheid van de bewoners omdat het binnenklimaat wordt verbeterd en de financiële druk wordt verminderd. Verbetering van het woningbezit resulteert daarbij in een betere leefbaarheid van de wijk. Bij verval van bebouwing treedt verloedering op met een verhoogd risico wat betreft openbare veiligheid door kans op brandstichting, vandalisme en ongelukken. Door het huidige woningbezit te verduurzamen en te blijven voldoen aan voldoende woningen in de regio, worden de leefomstandigheden niet alleen in de woningen verbeterd maar ook in de directe nabijheid en zelfs op regionaal niveau.

Het wettelijk belang waarop de initiatiefnemer zich beroept staan genoemd in artikelen:

- 7.8a en 8.74j Bkl en 11.44 Bal (Vogelrichtlijn);
- 5.18 en 5.29 Ow, 8.74k lid 1 en 7.8a lid 2 onder b Bkl, 11.52 Bal (Habitatrichtlijn);

Vogelrichtlijn

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;

Habitatrichtlijn

- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

9 Alternatieven

9.1 Alternatieve locatie

Met de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling worden duurzamere woningen gerealiseerd. Door de huidige locatie te vernieuwen wordt gekozen voor een duurzame oplossing. In deze situatie zijn geen alternatieven beschikbaar. Een locatieafweging is niet gemaakt, gezien de woningen op deze locatie staan.

9.2 Alternatieve inrichting

Een alternatieve inrichting door bijvoorbeeld de verduurzaming van de woningen niet uit te voeren is vanuit duurzaamheid en economisch oogpunt geen oplossing. Dit zou niet resulteren in het doel: het vernieuwen en verduurzamen van de woningen. Bij de werkzaamheden wordt er rekening gehouden met de aanwezige soorten. De woningen worden in de toekomst weer geschikt gemaakt als verblijfplaats voor soorten. Met de keuze voor de betreffende voorzieningen wordt zekerheid verkregen dat de aanwezige soorten ook in de nieuwe situatie van de woningen gebruik kunnen gaan maken. In deze situatie is de gekozen inrichting het beste voor de aanwezige soorten. Daarnaast gaat het alleen om een tijdelijk verlies van de bestaande verblijfplaatsen. In de tijdelijke en permanente situatie zijn alternatieve verblijfplaatsen aanwezig. In deze situatie is er geen gunstigere oplossing voorhanden.

9.3 Alternatieve werkwijze

Behouden van voortplantings- en rustplaatsen van vleermuizen en gierzwaluw in zijn huidige vorm is bij het toepassen van nisolatie niet mogelijk. Door het nemen van maatregelen, het aanbieden van tijdelijke en permanente verblijfplaatsen voor de betreffende soorten, wordt afdoende rekening gehouden met de aangetroffen beschermde soorten. Daken en tuinen blijven onveranderd. De bebouwing wordt buiten de kwetsbare periodes ongeschikt gemaakt. Het gaat om het wegnemen van de oorspronkelijke verblijfplaatsen waarbij zowel in de tijdelijke als in de uiteindelijke situatie voldoende alternatieven aanwezig zijn. In deze situatie is er geen gunstigere oplossing voorhanden.

9.4 Alternatieve planning

Kritieke werkzaamheden worden buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis en gierzwaluw uitgevoerd of verblijfplaatsen worden hiervoor ongeschikt gemaakt voor de soorten. Voor vleermuizen betreffen de meest kwetsbare perioden de winterrust. Voor vogels is dit de broedperiode. De doorlooptijd van de uitvoering wordt zo kort mogelijk gehouden, waardoor potentiële verblijfplaatsen zo snel mogelijk weer beschikbaar zijn. Voor start van de werkzaamheden worden alternatieve verblijfplaatsen tijdig aangeboden, met inachtneming van de gewenningsperiode.

10 Staat van instandhouding

10.1 Vleermuizen

10.1.1 Staat van instandhouding

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort in Nederland en wordt in het gehele land aangetroffen. In de Vogel- en habitatrictlijnrapportage 2019 is de huidige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis beoordeeld als 'onbekend' (Wageningen University and Research, 2019). De soort maakt gebruik van allerlei spleetvormige ruimten zoals spouwmuren, achter gevelbetimmering en dakbeschot. Deze verblijfplaatsen kunnen een functie hebben als kraam-, zomer-, paar- of winterverblijf of een combinatie hiertussen. Vliegroutes volgen zoveel mogelijk lijnvormige structuren en ze jagen in gesloten tot halfopen landschap. De (belangrijke) vliegroutes en foerageergebieden vormen samen met de verblijfplaatsen de functionele leefomgeving van vleermuizen.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis komt in bijna geheel Nederland voor. De habitat komt in grote delen overeen met dat van de gewone dwergvleermuis met de uitzondering dat de ruige dwergvleermuis ook in bomen verblijfplaatsen heeft. De ruige dwergvleermuis komt niet voor op de Rode Lijst. De soort heeft een totale 'matig ongunstige' staat van instandhouding, de trend is stabiel (Wageningen University and Research, 2019).

10.1.2 Afbreuk staat van instandhouding

Met de voorgenomen isolatie- en renovatiewerkzaamheden worden acht zomerverblijfplaatsen en paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis en/of ruige dwergvleermuis beschadigd en vernield. Overige verblijfplaatsen als kraam- en winterverblijfplaatsen zijn niet aangetroffen in het plangebied. Ook wordt geen essentieel foerageergebied verstoord of verwijderd. Gelet op de gebouwkenmerken van woningen in de omgeving zijn er naar verwachting meer verblijfplaatsen in de omgeving aanwezig en maken de aangetroffen individuen en verblijfplaatsen onderdeel uit van een lokale (deel)populatie. Door het nemen van maatregelen en realiseren van nieuwe voorzieningen blijft de functie voor de soorten behouden. Doordat de herontwikkeling beperkt blijft tot de betreffende bebouwing, er zowel tijdelijke als permanente voorzieningen worden aangeboden, en overige verblijfplaatsen van de gewone en ruige dwergvleermuis in de directe omgeving niet wijzigen, komt de gunstige staat van instandhouding van de lokale populaties gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis niet in het geding.

10.2 Vogels

10.2.1 Staat van instandhouding

Gierzwaluw

Het is moeilijk, zo niet onmogelijk, om een trend te destilleren uit de informatie die verzameld is over de gierzwaluw. Het is een vogelsoort die lastig is te inventariseren. Zo is er geen duidelijkheid over omvang en ontwikkeling van de Nederlandse broedpopulatie, en de sturende krachten hierachter. Volgens onderzoek van de WUR is het verspreidingsgebied stabiel en de populatietrend onbekend (WUR, 2019). Volgens SOVON is de toekomstperspectief en het leefgebied voor gierzwaluw gunstig (Sovon, 2025). In de wijk is door Eelerwoude eerder onderzoek uitgevoerd, hieruit bleek dat naastgelegen projectgebied meer gierzwaluwnesten bezat. Het zwaartepunt voor gierzwaluwnesten zit derhalve niet in onderhavig projectgebied. Er zijn diverse hoogvliegende gierzwaluwen waargenomen. Aangetroffen nesten maken onderdeel van een grotere populatie gierzwaluwen binnen de dorpskern.

10.2.2 Afbreuk staat van instandhouding

De wet beoogt geen statische populatiegrootte in stand te houden maar de populatie duurzaam in stand te houden. Dit betekent dat er tijdens en na de activiteiten voldoende voortplantende dieren in samenhang met voor elke functie voldoende, geschikte en onderling bereikbare nest-/voortplantingsplaatsen moeten blijven voortbestaan. Deze functies blijven te allen tijde behouden doordat maatregelen getroffen worden en de daken in de uiteindelijke situatie weer bereikbaar zijn. Ook door het nemen van mitigerende maatregelen worden negatieve effecten op individuen voorkomen, onder andere door kritische werkzaamheden als het ongeschikt maken van de nesten uit te voeren, in een periode waarin de soort niet aanwezig is. Daardoor blijft de lokale staat van instandhouding juist gewaarborgd.

10.3 Zorgvuldig handelen

Tijdens de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat alle handelingen die een nadelig effect zouden kunnen hebben op beschermde en onbeschermde dieren en planten achterwege worden gelaten. Daarnaast worden maatregelen getroffen, zodat beschermde diersoorten niet negatief beïnvloed worden door de werkzaamheden. Er worden bijvoorbeeld geen werkzaamheden in de winterrust- en kraamperiode of voorafgaand aan de werkzaamheden worden maatregelen genomen om te voorkomen dat dieren in deze periode gebruik maken van de verblijfplaatsen. Daarnaast worden handelingen achterwege gelaten of extra maatregelen genomen om te voorkomen dat door de te nemen werkzaamheden nadelige effecten op flora en fauna worden veroorzaakt. Globaal wordt ervoor gezorgd dat werkzaamheden niet na zonsondergang worden uitgevoerd, zodat verstoring op de nachttactieve soorten als vleermuizen zoveel mogelijk wordt voorkomen. Ook worden zo weinig mogelijk verstoringsbronnen ingezet als aggregaten of verlichting. Maatregelen worden in een ecologisch werkprotocol opgenomen. Dit protocol is tijdens de werkzaamheden op de locatie aanwezig en onder betrokken medewerkers bekend. Tijdens de werkzaamheden staat een ter zake kundige paraat voor vragen en onvoorziene situaties.

11 Maatregelen

11.1 Maatregel

11.1.1 Werken buiten de kwetsbare broedperiode

De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de kwetsbare winterrust van vleermuizen (1 november – 1 april) en broedperiode van gierzwaluwen (15 april – 15 september) of hierbuiten zijn er reeds alternatieven beschikbaar en zijn de aangetroffen nest- en verblijflocaties ongeschikt en natuurvrij gemaakt.

11.1.2 Tijdelijke kasten

Gierzwaluwen

Voor start van het broedseizoen dienen er voor elk te vervallen nestlocatie 3 alternatieven aangeboden te worden binnen 100 meter van de aangetroffen nestlocatie. Met het vervallen van 3 nestlocaties komt dit neer op 9 nestkasten. Deze zijn in juli 2025 reeds geplaatst. Hiervoor zijn tijdelijke voorzieningen gebruikt van Unitura.

Vleermuizen

Tenminste 3 maanden voor start van de werkzaamheden (uitgezonderd maanden tijdens de winterrustperiode) dienen er voor elk te vervallen verblijfplaats 4 alternatieven te worden geboden binnen 200 meter van de aangetroffen verblijfplaats. Met het vervallen van 8 verblijfplaatsen komt dit neer op 32 vleermuiskasten. Deze zijn in juli 2025 reeds geplaatst. Hiervoor zijn tijdelijke voorzieningen gebruikt van Unitura.

Zie bijlage 1 voor geplaatste tijdelijke kasten.

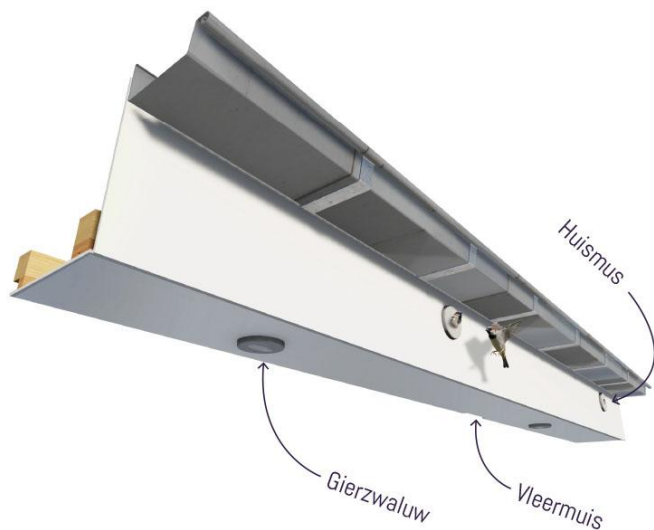
11.1.3 Natuurvrij maken

Het ongeschikt/natuurvrij maken van de bebouwing voor vleermuizen en gierzwaluwen dient plaats te vinden na de winterrust van vleermuizen en voor het broedseizoen voor gierzwaluwen. Dit betreft de periode tussen 1 en 15 april (en nadat een vergunning is verleend). Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen is maatwerk en dient ter plaatse beoordeeld te worden en de wijze zal nader opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol. Over het algemeen wordt dit uitgevoerd door de gaten gedeeltelijk te dichten met vulschuim met toevoeging van ten minste één exclusion flap om ongeveer elke twee meter.

De mogelijk aanwezige vleermuizen krijgen middels de exclusion flap de gelegenheid om uit te vliegen en een alternatieve verblijfplaats op te zoeken. Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen wordt handmatig uitgevoerd zodat de kans op slachtoffers wordt geminimaliseerd. De (potentiële) verblijfplaatsen worden uiterlijk 3-5 dagen voorafgaand aan de start van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt. Uitvoerend personeel zal daarnaast altijd alert zijn op aanwezigheid van vleermuizen en vogels tijdens de werkzaamheden.

11.1.4 Permanente kasten

In de nieuwe situatie zijn de woningen wederom geschikt voor dwergvleermuizen en gierzwaluwen. Er worden ten minste 9 permanente gierzwaluwkasten en 32 kleine vleermuisverblijfplaatsen ingebouwd. In eerste instantie wordt hiervoor gebruikt gemaakt van de boeiboorden (G1 van Unitura, zie afbeelding 5).

Afbeelding 5. Gootbetimmering G1 van Unitura.

Als het niet lukt de voorzieningen te plaatsen in de boeiboorden, dan wordt gebruik gemaakt van inbouwkasten van Unitura of soortgelijk.

De kasten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- De plaatsing is op ten minste 3-4 meter hoogte.
- De kast heeft een vrije aanvliegroute en is vrij van obstakels en lichtbronnen.
- De kast is niet bereikbaar voor predatoren middels muren of opstapjes.

11.2 Locatie maatregel

De tijdelijke voorzieningen zijn opgehangen op woningen van Wonincorporatie Elk, gelegen naast onderhavige plangebied.

11.3 Doel maatregel

Het werken buiten de kwetsbare periode en het aanbieden van nieuwe verblijven, wordt uitgevoerd in het kader van zorgvuldig handelen (zorgplicht).

11.4 Effectiviteit maatregel

Voor de nieuwe nestlocaties wordt gebruik gemaakt van effectieve methoden/ geschikte kasten, zodat deze ook daadwerkelijk in gebruik kunnen worden genomen.

11.5 Afhankelijkheid derden

Wonincorporatie Elk is voor de uitvoering van de maatregelen niet afhankelijk van derden.

11.6 Monitoring

Monitoring is niet noodzakelijk aangezien er nieuwe verblijven worden gerealiseerd. Het monitoren van de effectiviteit van de maatregelen is verder niet noodzakelijk.

Literatuur

- Bij12 (2023). Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Bij12, versie 2.0, Utrecht
- BIJ12 (2024). Kennisdocument ruige dwergvleermuis *pipistrellus nathusii*. Bij12, versie 2.0, Utrecht
- BIJ12 (2024) Kennisdocument gewone dwergvleermuis *pipistrellus pipistrellus*. Bij12, versie 2.0, Utrecht.
- Eelerwoude (2025). Aanvullend onderzoek Burgemeester Hermsenstraat te Millingen a/d Rijn.
- ESRI Nederland (2020). <https://www.esri.nl/nl-nl/home>
- SOVON, Gierzwaluw *Apus apus*, Staat van instandhouding. <https://stats.sovon.nl/stats/soort/7950>
- WUR (2019). Staat van Instandhouding Habitatrichtijnsoorten.

Bijlage I

Figuur 1. Geplaatste kasten en aantallen in blauw op huurwoningen van Woningcorporatie Elk.

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ▶

www.eelerwoude.nl